

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Конспект
подання нового навчального матеріалу на тему
«Поняття кібербулінгу»,
проведеного у 6 класі Коханівської гімназії
28 листопада 2023 р.
Студенткою-практиканткою 4 курсу групи ПМО-41
Кравець Ольгою Богданівною

Львів 2023

Інформатика. Урок №23

6 клас

Тема: Поняття кібербулінгу.

Мета:

- навчальна: ознайомити учнів із поняттям кібербулінгу та його основними формами, розглянути наслідки кібербулінгу для жертв та способи протидії цьому явищу;
- розвивальна: розвивати критичне мислення учнів щодо їхньої поведінки в Інтернеті та взаємин з іншими користувачами, збагачувати соціальні навички, сприяючи формуванню вміння конструктивно спілкуватися та взаємодіяти з однолітками в онлайн-середовищі;
- виховна: виховувати повагу до прав та свобод інших користувачів Інтернету, формувати в учнів відповідальне ставлення до власної поведінки в мережі та свідомість щодо можливих наслідків дій.

Методи та прийоми навчання:

- усний виклад;
- бесіда та обговорення;
- аудіовізуальний метод;
- демонстрація.

Компетентності: спілкування державною мовою; загальнокультурна грамотність.

Обладнання: презентація, роздатковий матеріал.

Тип уроку: урок подання нових знань.

Хід уроку

1. Організаційна частина.

Привітання. Перевірка відсутніх.

2. Перевірка домашнього завдання.

3. Мотивація навчальної діяльності.

4. Оголошення теми та мети уроку.

Тема: Поняття кібербулінгу.

Мета:

- навчальна: ознайомити учнів із поняттям кібербулінгу та його основними формами, розглянути наслідки кібербулінгу для жертв та способи протидії цьому явищу;
- розвивальна: розвивати критичне мислення учнів щодо їхньої поведінки в Інтернеті та взаємин з іншими користувачами, збагачувати соціальні навички, сприяючи формуванню вміння конструктивно спілкуватися та взаємодіяти з однолітками в онлайн-середовищі;
- виховна: виховувати повагу до прав та свобод інших користувачів Інтернету, формувати в учнів відповідальне ставлення до власної поведінки в мережі та свідомість щодо можливих наслідків дій.

5. Перевірка теоретичних відомостей і первинних умінь та навичок.

(Слайд 1)

Слово вчителя: сьогодні ми вивчатимемо тему "Поняття кібербулінгу", яка є дуже важливою в сучасному світі комп'ютерних технологій та мережі Інтернет. Інтернет-технології стали невід'ємною частиною життя сучасного суспільства. Проте, популярність інтернет-ресурсів крім позитивних моментів швидкого доступу до необхідної інформації, призвела до зростання кількості порушень прав та поширення недостовірної й конфіденційної інформації. На жаль, більшість людей не володіють інформацією про небезпеку інтернету й не мають сформованої онлайн-культури. Тому часто вони не розуміють, як можуть захиститися від кібербулінгу.

(Слайд 2)

Слово вчителя: спочатку проведемо коротку актуалізацію ваших опорних знань. Потім ми перейдемо до цікавого етапу — тесту "Інтернет: жертва, свідок, агресор?" Після тесту ми вивчимо новий матеріал та обговоримо його разом. Не соромтеся висловлювати свої думки та питання — це сприятиме нашому спільному розумінню. Обговорення та рефлексії допоможуть нам закріпити отримані знання та зрозуміти, як можна впровадити їх у практиці. Готові розпочати цей урок? Тоді почнемо!

(Слайд 3)

(Учні читають висловлювання Антуана де Сент-Екзюпері і обговорюють)

(Слайд 4)

Слово вчителя: щорічно в другий вівторок лютого відзначають Всесвітній День безпеки в інтернеті. У 2024 році свято припадає на 13 лютого. Заходи цього дня спрямовані на розповсюдження знань про безпечне й відповідальне використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій.

(Слайд 5)

Слово вчителя: давайте по черзі дамо відповіді на запитання.

(Учні по черзі відповідають на питання зі слайду)

1. Які соціальні мережі ви знаєте?

2. Якими соціальними мережами ви користуєтесь?

3. Чи були ви свідком онлайн-гри, чату або дискусії, де виявлялися б нападки чи жорстокість щодо конкретної особи?

4. Чи створювали ви фальшивий профіль або навмисно приховували своє ім'я в мережі?

(Слайд 6)

Слово вчителя: за даними опитування, представленого 4 вересня 2019 року Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ), в Україні 29% опитаних підлітків були жертвами кібербулінгу, а 16% були змушені пропускати через це шкільні заняття.

(Слайд 7)

6. Тест «Інтернет: жертва, свідок, агресор?»

Слово вчителя: зараз ви напишете невеличкий тест, щоб визначити належність до певної категорії в Інтернеті. На листочках, які я вам роздам є 8 питань. Вам потрібно написати у відповідь “Так” або “Ні” на кожне з них. Час виконання - 5 хвилин.

1. Чи користуєтесь ви комп'ютером, мобільним телефоном або граєте у відеоігри в інтернеті?

2. Чи користуєтесь ви соціальними мережами?

3. Чи доводилося вам бачити онлайн-групу (спільноту), веб-сторінку, інтернет-відео або опитування, які б висміювали конкретну особу?

4. Чи були ви свідком онлайн-гри, чату або дискусії, де виявлялися б нападки чи жорстокість щодо конкретної особи?

5. Чи створювали ви фальшивий профіль або навмисно приховували своє ім'я в мережі?

6. Чи надсилали якісь повідомлення, використовуючи чужий телефон чи акаунт у мережі?

7. Чи пересилали листа, повідомлення в чаті або фотографію без дозволу їх оригінального адресанта?

8. Чи розміщували онлайн фото або відео людей без їхнього дозволу?

(Слайд 8)

Слово вчителя: підрахуйте відповіді ТАК і НІ. Ключ до тесту зараз у вас на екранах. Якщо ви відповіли «ТАК» на запитання 1-2 - ви потенційна жертва кібербулінгу. Якщо ви відповіли «ТАК» на запитання 3-4 - ви були свідком кібербулінгу. Якщо ви відповіли «ТАК» на запитання 5-8 - ваша поведінка могла призвести до кібербулінгу. Відповіді можете не озвучувати. Кожен хоч раз у житті був жертвою, агресором або свідком булінгу. Тому важливо більше дізнатися про це явище.

7. Подання нового матеріалу.

(Слайд 9)

Слово вчителя:

Означення: (записують у зошит)

Кібербулінг або інтернет-мобінг – це сучасна форма агресії, яка набула поширення з появою мобільних телефонів, інтернету. Будь-які її форми мають на меті дошкулити, нашкодити чи принизити людину дистанційно, без фізичного насильства (на відміну від булінгу). «Зброєю» булера стають соціальні мережі, форуми, чати, мобільні телефони тощо.

(Слайд 10)

Слово вчителя: тепер давайте розберемося хто такий агресор і хто жертва. Агресор - це особа чи група осіб, які ініціюють та вчиняють кібербулінг, порушуючи права та безпеку інших у мережі. Жертва - це особа, що стає об'єктом кібербулінгу, тобто та, кого агресор намагається сфокусувати свої негативні дії та впливи.

(Слайд 11)

Слово вчителя: а тепер давайте обговоримо які є типи кібербулінгу і коротко запишете в зошит означення.

Означення: *(записують у зошит)*

Флеймінг – це улюблений метод «тролів» (провокаторів), що полягає в обміні короткими, гнівними і запальними репліками між двома чи більше учасниками, використовуючи комунікаційні технології.

Частіше за все розгортається в «публічних» місцях інтернету: в чатах, форумах, у дискусійних групах, спільнотах. Інколи він перетворюється у затяжну війну.

Означення: *(записують у зошит)*

Обмовляння – це поширення принизливої, неправдивої інформації з використанням комп'ютерних технологій.

Це можуть бути і текстові повідомлення, і фото (використання фотошопу), і пісні, які змальовують жертву у шкідливій манері.

Означення: *(записують у зошит)*

Хепіслепінг – будь-які відеоролики з записами реальних сцен насильства.

Його назва походить від випадку в англійському метро, де підлітки били перехожих, тоді як інші записували це на камеру мобільного телефона.

Означення: *(записують у зошит)*

Кіберпереслідування - відбуваються за допомогою мобільного зв'язку або електронною поштою.

Хулігани можуть тривалий час переслідувати свою жертву, завдаючи брудних образ принизливого характеру або шантажуючи будь-якими таємними фактами. Відстежуючи через інтернет необережних користувачів, переслідувач отримує інформацію про час, місце і всі необхідні умови для вчинення злочину.

(Слайд 12)

Слово вчителя: давайте переглянемо відео “10 друзів кібербулінгу” і потім обговоримо.

(Перегляд відео “[10 друзів кібербулінгу](https://www.youtube.com/watch?v=m6pcfX6IxI8)”).

<https://www.youtube.com/watch?v=m6pcfX6IxI8>

Слово вчителя: які у вас враження від перегляду? Які методи захисту від кіберцькувань ви можете запропонувати?

(Діти висловлюють свої враження від перегляду відео та пропонують свої методи захисту від кіберцькувань.)

(Слайд 13)

Слово вчителя: жертви кібербулінгу можуть вжити різних заходів для захисту себе та вирішення ситуації. Давайте обговоримо що саме можуть зробити жертви кібербулінгу.

Повідомлення про інцидент: жертва може повідомити про кібербулінг адміністраторам платформи чи соціальної мережі. Якщо це стосується шкільного оточення, жертва може звернутися до вчителів, шкільної адміністрації або шкільного психолога.

Збереження доказів: жертва повинна зберігати екрани та копії повідомлень, щоб мати достатньо доказів для подальшого розслідування.

Блокування агресора: важливо використовувати налаштування конфіденційності та можливості блокування на платформах для обмеження взаємодії з агресором.

Звернення до правоохоронних органів: якщо кібербулінг має серйозні наслідки, можна подати заяву до місцевої поліції чи інших правоохоронних органів.

Підтримка від близьких: жертва може поділитися своєю ситуацією з друзями, родиною або особами, якими вона довіряє, для отримання емоційної підтримки.

(Слайд 14)

Слово вчителя: спостерігачі кібербулінгу, такі як батьки, вчителі, друзі або адміністратори, також можуть вжити ряд заходів для попередження та управління ситуацією.

Інформаційна освіта: надати освіту щодо кібербулінгу, його форм та наслідків. Звертати увагу на важливість вибору позитивного та поважного онлайн-поведінки.

Проінформувати про можливості блокування та повідомлення: пояснити, як користувачі можуть блокувати агресорів та повідомляти про негативну поведінку адміністраторам платформ чи соціальних мереж.

Сприяти відкритому спілкуванню: заохочувати відкрите спілкування між батьками/вчителями та дітьми/учнями щодо їхнього онлайн-досвіду. Створювати атмосферу взаєморозуміння та довіри.

Моніторинг активності: застосовувати засоби моніторингу для виявлення змін у поведінці дітей в інтернеті. Підтримувати зв'язок з онлайн-платформами та школами для вчасного виявлення проблем.

Подавати сигнали тривоги: вчасно реагувати на будь-які сигнали або повідомлення щодо можливого кібербулінгу та вживати відповідні заходи.

Психологічна підтримка: забезпечити доступ до психологічної підтримки для жертв кібербулінгу та їхніх сімей.

8. Підведення підсумків уроку. Рефлексія.

(Слайд 15)

Слово вчителя: завершуючи урок, давайте опрацюємо правила-поради для подолання кібербулінгу на слайді і також я зараз вам роздам пам'ятку “Правила-поради для подолання кібербулінг”, яку ви ще вдома передивитесь і зможете розказати друзям про кібербулінг і як його подолати.

Правила-поради для подолання кібербулінгу

1. Не поспішай викидати свій негатив у кіберпростір.

Перш ніж писати і відправляти повідомлення, слід заспокоїтися, вгамувати злість, образи, гнів.

2. Створюй власну онлайн-репутацію, не купуйся на ілюзію анонімності.

Хоча кіберпростір і надає додаткові можливості відчувати свободу і розкутість завдяки анонімності, існують способи дізнатися, хто стоїть за певним нікнеймом. І якщо некоректні дії у віртуальному просторі призводять до реального шкоди, все таємне стає явним. Інтернет фіксує історію, яка складається з публічних дій учасників і визначає онлайн-репутацію кожного - накопичений образ особистості в очах інших учасників. Заплямувати цю репутацію легко, виправити - важко.

3. Зберігай підтвердження фактів нападів.

Якщо тебе дуже засмутило повідомлення, картинка, відео тощо, слід негайно звернутися до батьків за порадою, зберегти або роздрукувати сторінку самостійно, щоб порадитися з дорослими в зручний час.

4. Ігноруй одиничний негатив.

Одноразові образливі повідомлення краще ігнорувати - часто кібербулінг в наслідок такої поведінки зупиняється на початковій стадії.

5. Блокуй агресорів.

У програмах обміну миттєвими повідомленнями є можливість блокувати повідомлення з певних адрес.

6. Не варто ігнорувати агресивні повідомлення, якщо листи невідомого вам відправника систематично містять погрози.

У цьому випадку слід скопіювати ці повідомлення і звернутися до правоохоронців. Питаннями кібербезпеки займаються спеціально створені відділи поліції, й інтернет-хулігана можна знайти й покарати. Якщо образлива інформація розміщена на сайті, слід зробити запит до адміністратора для її видалення.

7. Якщо ти став спостерігачем кібербулінгу, правильною поведінкою буде:

а) виступити проти агресора, дати йому зрозуміти, що його дії оцінюються негативно;

б) підтримати жертву - особисто або в публічному віртуальному просторі надати їй емоційну підтримку;

в) повідомити дорослим про факт некоректної поведінки в кіберпросторі.

(Слайд 16)

Слово вчителя: Інтернет — цікавий і корисний засіб для навчання, відпочинку або спілкування з друзями. Водночас світова комп'ютерна мережа містить багато небезпек для психічного та фізичного здоров'я користувачів. Хочу наголосити на тому, щоб ви були більш обачними та обережними користуючись мережею Інтернет. Обирайте безпеку: поважайте інших у світі Інтернету.

(Слайд 17)

Слово вчителя: чи є вас запитання щодо вивченого матеріалу? Що вам запам'яталось найлегше, а що найважче?

(Слайд 18)

9. Домашнє завдання.

Слово вчителя: на домашнє завдання ви повинні опрацювати сьогоdnішній матеріал. Кого зацікавила тема і хоче отримати додаткові бали, на наступний урок підготуйте інформаційний буклет на тему "Як боротися з кібербулінгом?".